

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN KARIYER GELECEĞİ ALGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

VEYSEL TEMEL*; KAZIM NAS*

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algı düzeylerinin farklı değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymaktır. Araştırmanın modeli, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel niteliktedir. Araştırma grubunu Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesinde öğrenim gören 508 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılanların kariyer geleceği algısını belirlemek amacıyla, Rottinghaus, Day ve Borgen (2005) tarafından geliştirilen Kariyer Geleceği Ölçeği (KARGEL) kullanılmıştır. Ölçümlerin, normal dağılıma uygun olup olmadığını belirlemek için tek örneklem Kolmogorov Smirnov Testi uygulanmıştır. Kariyer uyumluluğu alt boyutu normal dağılım gösterdiği için t ve Anova testleri uygulanarak anlamlılık $P > .05$ alınmış, fakat diğer boyutlarda normal dağılım göstermediği için verilerin çözüm ve yorumlanmasında, Kruskal Wallis-H testi ve Mann Whitney-U testi kullanılarak anlamlılık düzeyi $P < .05$ alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS (Statistical package for social sciences) paket programı kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin genel kariyer geleceği boyutu ortalaması (Ort.=83,58) ve kariyer geleceği alt boyutlarından kariyer iyimserliği puan ortalaması (Ort.=36,65) orta seviyede, kariyer uyumluluğu alt boyut puan ortalaması (Ort.=37,61) yüksek seviyede ve iş piyasasına ilişkin algı bilgisi alt boyut puan ortalaması ise (Ort.=9,31) orta düzeyin üzerinde olduğu söylenebilir. Kişisel özelliklere göre ise üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algı düzeylerinin baba öğrenim durumu, “Boş zamanlarını nasıl değerlendirir siziz?” ve “Boş Zamanlarını Değerlendirmede Güçlük Çekiyor musunuz?” değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunurken, diğer değişkenlerine (Yaş, Cinsiyet, Gelir durumu Anne eğitim, Aktif spor yapma durumu ve Boş zaman yeterlimi?) göre anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Depresyon, mutluluk, psikolojik iyi oluş, düzenli egzersiz.

ANALYSING PERCEPTION OF CAREER FUTURE LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS IN TERMS OF SOME VARIABLES

ABSTRACT

The aim of this research is to show whether the university students' perception level of career futures differ according to different variables. The model of the research is descriptive of quantitative research methods. The research group consists of 508 students studying at Karamanoğlu Mehmetbey University. The Career Future Scale (KARGEL) developed by Rottinghaus, Day and Borgen (2005) was used to determine career perception of the participants in the survey. A single sample Kolmogorov Smirnov Test was applied to determine whether the measurements were appropriate for normal distribution. Because the career career compatibility showed normal distribution, the Kruskal Wallis-H test and the Mann Whitney-U test was used in the interpretation and interpretation of the data and the significance level was taken as $p < .05$, but for not normal distribution, t and Anova tests were used and the significance level was taken as $p > .05$. SPSS (Statistical package for social sciences) package program was used to evaluate the data and to calculate the values. The average age of the students who participated in the study was the mid-level of general career future dimension and career optimism of career prospective sub dimensions and also, career orientation subscale average was high level and the job market is above the medium level. According to personal characteristics, there is a significant difference between university students' career future perceptions, father education status, "How do you spend your leisure time" and "Do you have difficulty in your leisure time?", While other variables (Age, Gender, , Active sportswear status, and leisure time?) have no a significant difference.

Keywords: Physical Education and Sports, Career, Career Future

GİRİŞ

Kariyer kavramı insanlar arasında sürekli kullanılmasına rağmen iş görenlerin, çalıştığı örgüt tarafından farklı biçimlerde anlamlandırıldığı ve iş görenlerce de farklı olarak algılanan bir kavram olarak karşımıza çıkar. Bu durumda da kariyerin objektif olarak bir tanımlanmasının yapılması güçleşmektedir. Bir yazarın tanımı şudur: “Bir kişinin kendi belirlediği yaşam şeklini elde etmeye çalışabilmesi amacıyla uzun vadede elde ettiği ya da edeceği eğitim, yetenek ve tecrübeler yığını şeklinde tanımlanabilir (Anafarta, 2001).

Bir bireyin kariyeri, birçok nedenden dolayı önem arz etmektedir. Kişinin kimliği ile sosyal durumunu ve statüsünü oluşturmaya da destek olur. Kariyer, “bireyin hayatı için bir odak ve mânâ ortaya çıkarır, zira birçok çalışma alanı insanlarla etkileşim içersinde olmayı gerekli kıldığından, bu yönüyle sosyal bir anlam taşımaktadır. Meslek hayatının devam ettirilebilmesi için gereken maddi gücü elde etmek için de etkili bir araçtır. Ayrıca, psikolojik olarak iş doyumunun meydana gelmesinde ve kişiliğin gelişmesinde etkili olduğu görülmektedir (Aytaç, 2015).

Kariyer yönetimi, bireylerin örgütte yükselme, üst kademelere gelme istekleri, eğitim durumları, zihinsel ve algısal kabiliyetleri, bireysel özellikleri, kendilerini geliştirme istekleri ve durumları ile yakından alakadardır. Personelin iş hayatında ve görevinde sağlıklı bir şekilde yol kat etmesi iyi bir kariyer yönetimi ile olabilmektedir. Kariyer yönetimi daha basit bir ifadeyle; bireylerin meslek yaşamlarına dair planlamalar yapmalarıdır. Bu planlar sayesinde hedefe ulaşmak daha da kolaylaşacaktır. “Bir kurumdaki personelin, kurumsal gereksinimlerin ve bireysel performansın, potansiyelin ve tercihlerin değerlendirilmesi doğrultusunda yükseltilmesinin, ilerlemesinin planlanması ve biçimlendirilmesidir (Kurtoğlu, 2010).

Kariyer seçiminde ve kariyer sürecinin oluşumu sırasında bireyi yönlendiren çeşitli faktörlerden söz edilebilir. Bunlar, içsel ve dışsal olarak ikiye ayrılır. Kaynak; içsel faktörler olarak bireyin kendi kişilik oluşumu üzerinde durmaktadır. Bireyin kişiliğinin yaşam süresi boyunca oluşumunda etkisi bulunan duygu,düşünce, başarı ve psikolojik güç faktörleri üzerinden oluşmuş motiveler ile bireyin kariyer seçimi etkilenmektedir. Dışsal faktörlerde ise bireyin sosyal çevresinin etkili olduğunu açıklamaktadır. Aile, çevre, sosyo-ekonomik durumlar vb. faktörlerden etkilenerek kariyer seçimi etkilenir (Kaynak, 1996)

Araştırma Modeli

Bu araştırma, betimsel biçimde bir çalışmadır. Betimsel istatistik, bir değişkene ilişkin sayısal değerlerin toplanması, betimlenmesi ve sunulmasına olanak sağlayan istatistiksel işlemlerdir (Büyüköztürk, 2010).

Araştırma Grubu

Araştırma grubunu; 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören toplam 508 öğrenci oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

İlk olarak araştırmanın amacına ilişkin mevcut bilgiler, literatürün taranmasıyla sistematik bir şekilde verilmiştir. Böylece konu hakkında teorik bir çerçeve oluşturulmuştur. İkinci olarak, Rottinghaus, Day ve Borgen (2005) tarafından geliştirilen Kariyer Geleceği Ölçeği (KARGEL) ile katılımcıların kişisel bilgilerini toplamak bilgi formu kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma ile ilgili belirlenen amaçlara ulaşabilmek için gerekli olan veri toplama araçları sırasıyla aşağıda verilmiştir:

Kişisel Bilgi Formu

Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören toplam 508 öğrencinin kişisel özellikleri hakkında bilgi toplamak ve araştırmanın bağımsız değişkenlerini oluşturmak amacıyla araştırmacı tarafından 9 sorudan oluşan bilgi formu hazırlanmıştır.

Kariyer Geleceği Ölçeği (KARGEL)

Bu ölçek Rottinghaus, Day ve Borgen (2005) tarafından, bireylerin olumlu kariyer planlama tutumlarını değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek Kariyer Uyumluluğu-KU (Career Adaptability), Kariyer İyimserliği-Kİ (Career Optimism) ve Algılanan Bilgi-AB (Perceived Knowledge of Job Market) alt boyutlarını içermektedir. "KU" alt boyutu ve "Kİ" alt boyutu yine 11'er madde ve "AB" alt boyutu üç maddeyi içermektedir. Ölçeğin orijinalinde, araştırmacılar 36 üniversite öğrencisinde üç hafta ara ile yaptıkları test-tekrar çalışmasında alt ölçekler için .85 (KU), .63 (CA) ve .69 (AB) korelasyon katsayıları elde etmiştir. Aynı zamanda iç tutarlılık katsayılarını da, KU için .85, Kİ için .87 ve AB için .73 olarak bulmuşlardır. Bu ölçeğin Türkçe'ye çevirisi, geçerlik ve güvenilirlik çalışması bu araştırma dahilinde yapılmıştır. Yapılmış olan bu çalışmanın, kariyer uyumluluğu (Career Adaptability) kariyer iyimserliği (Career Optimism); İş piyasasına ilişkin algılanan bilgi(Perceived Knowledge of job market) toplam kariyer geleceği için .77 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin çözüm ve yorumlanmasında Toplam Kariyer geleceği Boyutu ve kariyer geleceği alt boyutlarından Kariyer Uyumluluğu Boyutu için T-testi ve Anova testi kullanılarak anlamlılık $P > .05$ ve toplam Kariyer Geleceği ve Kariyer Geleceği Ölçeği Alt Boyutlarından

Kariyer İyimserliği ve İş Piyasasına İlişkin Algılanan Bilgi için Kruskal –Wallis Testi ve Mann-Whitney U testi kullanılarak anlamlılık $P<.05$ alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS 21 (Statistical Package for Social Sciences) paket programı kullanılmıştır.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Bireylerin Toplam Kariyer Geleceği ve Alt Boyutlarına İlişkin One - Sample Kolmogorov-Smirnov Testi

	Kariyer Uyumluluğu	Kariyer İyimserliği	İş P. İ. Algılanan Bilgi	Toplam
n	508	508	508	508
Mean	37,61	36,65	9,31	83,58
Std. Deviation	6,36	6,34	1,83	11,87
KolmogorovSmirnov Z	,98	2,57	2,87	1,81
p	,29	,00	,00	,00

BULGULAR

Araştırma Grubunun Kişisel Özellikleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin veriler ve yorumları aşağıda verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Örneklem Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımı

Katılımcıların Kişisel Özellikleri		n	%
Cinsiyet	Erkek	203	40,0
	Kadın	305	60,0
Yaş	18-22	475	93,5
	23-27	33	6,5
Gelir Durumu	Düşük	45	8,9
	Orta	381	75,0
	Yüksek	82	16,1
Baba Eğitim	İlkokul	178	35,0
	Ortaokul	112	22,0
	Lise	149	29,3
	Lisans	69	13,6
Anne Eğitim	Okuryazar değil	44	8,7
	Okur yazar	42	8,3
	İlkokul	242	47,6
	Ortaokul	120	23,6
Spor Yapma Durumu	Lise	60	11,8
	Spor yapıyor	182	35,8
	Spor yapmıyor	326	64,2

Boş Zaman Yeterli mi?	Kesinlikle yetersiz	41	8,1
	Yetersiz	93	18,3
	Normal	247	48,6
	Yeterli	98	19,3
Boş Zamanlarını Nasıl Değerlendirir siniz?	Kesinlikle yeterli	29	5,7
	Fiziksel etkinliklere katılarak	35	6,9
	Sosyal etkinliklere katılarak	119	23,4
	Kültürel etkinliklere katılarak	27	5,3
	Turistik etkinliklere katılarak	28	5,5
	Dinlenerek	258	50,8
	Diğer	41	8,1
Boş Zamanlarını Değerlendirmekte Güçlük Çekme?	Her zaman	46	9,1
	Bazen	309	60,8
	Hiç bir zaman	153	30,1

Tablo 2' ye bakıldığında, katılımcıların cinsiyet değişkenine göre 203 kişi (%40,0) erkek katılımcıyken 305 kişi (%60,0) kadın katılımcıdan oluşmaktadır. Yaş değişkenine göre 475 kişi (%93,5) 18-22 yaş, 33 kişi (%6,5) 23-27 yaş aralığındadır. Katılımcıların aile aylık gelir düzeyi değişkenine göre 45 kişi (%8,9) düşük, 381 kişi (%75,0) orta, 82 kişi (%16,1) yüksek gelirlerinin olduğu görülmektedir. Baba eğitim durumu değişkenine göre katılımcıların 178'i (%35,0) ilkokul, 112'si (%22,0) ortaokul, 149'u (%29,3) lise, 69'i (%13,6) Lisans mezunundan oluşmaktadır. Anne eğitim durumu değişkenine göre katılımcıların 44'ü (%8,7) okur-yazar değil, 42'si (%8,3) okur yazar, 242'si (%47,6) ilkokul, 120'si (%23,6) ortaokul, 60'ı (%11,8) Lise mezunundan oluşmaktadır... Katılımcıların spor yapma oranlarına bakıldığında 182 kişi (%35,6) evet derken 326 kişi ise (%64,2) hayır demişlerdir. Katılımcıların boş zamanlarının yeterli olup olmadığı 41 kişi(%8,1) kesinlikle yetersiz, 93 kişi(%18,3) yetersiz, 247 kişi(%48,6) normal, 98 kişi(%19,3) yeterli, 29 kişi (%5,7) kesinlikle yeterli olduğunu bildirmişlerdir. Bu öğrencilerin faaliyet açısından bakıldığında boş zamanlarını 35 kişi (%6,9) Fiziksel etkinliklere katılarak geçirdiğini, 119 kişi (%23,4) Sosyal etkinliklere katılarak geçirdiğini, 27 kişi (%5,3) Kültürel etkinliklere katılarak geçirdiğini, 28 kişi (%5,5) Turistik etkinliklere katılarak geçirdiğini, 258 kişi (%50,8) dinlenerek geçirdikleri ve 41 kişi (%8,1) ise diğer faaliyetlere katılarak boş zamanlarını değerlendirdiğini bildirmiştir. Son olarak katılımcıların boş zamanlarını değerlendirmekte güçlük çekip çekmediğiyle ilgili 46 (%9,1) her zaman derken, 309 kişi (%60,8) bazen ve 153 kişi (%30,1) ise hiçbir zaman diye cevap vermişlerdir.

Tablo 3. Katılımcıların Toplam Kariyer Geleceği ve Kariyer Geleceği Alt Boyut Düzeylerine İlişkin Sonuçları

	n	Ort.	Ss	Min	Max
Kariyer Uyumluluğu	508	37,61	6,36	14,00	55,00
Kariyer İyimserliği	508	36,65	6,34	18,00	55,00
İş P. İ. Algılanan Bilgi	508	9,31	1,83	3,00	15,00
Toplam	508	83,58	11,86	44,00	123,00

Tablo 3’de katılımcıların geneline ait toplam kariyer geleceği boyutu ve kariyer geleceği alt boyutlarına ait puan ortalamaları incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda; Araştırma kapsamına alınan katılımcıların toplam kariyer geleceği boyutuna ait puan ortalaması Ort.=83,58 ve Kariyer geleceği alt boyutlarından kariyer iyimserliği puan ortalamasının Ort.=36,65 ile orta seviyede olduğu, Kariyer geleceği alt boyutlarından kariyer uyumluluğu puan ortalaması Ort.=37,61 ile yüksek seviyede ve İş piyasasına ilişkin algı bilgisi alt boyut puan ortalaması ise Ort.=9,31 ile orta düzeyin üzerinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4. Baba Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Toplam Kariyer Geleceği ve Alt Boyutlarına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

		N	Sıra Ortalaması	Sd	X²	P	Fark
Kariyer İyimserliği	İlkokul	178	282,46	3	12,53	,01*	1-2 1-3
	Ortaokul	112	230,75				
	Lise	149	234,40				
	Lisans	69	264,33				
İş P. İ. Algılanan Bilgi	İlkokul	178	251,43	3	1,84	,61	-
	Ortaokul	112	245,14				
	Lise	149	267,51				
	Lisans	69	249,53				
Toplam Kariyer Geleceği	İlkokul	178	276,24	3	7,17	,07	1-2 1-3
	Ortaokul	112	237,65				
	Lise	149	238,82				
	Lisans	69	259,62				

* p<.05

Tablo 4’de katılımcıların toplam kariyer geleceği ve alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının baba öğrenim durumu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal-Wallis H testi ile incelenmiştir. İnceleme sonucunda; kariyer geleceği alt boyutu açısından baba öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2:12,53$ P:0,01<0,05).

Toplam kariyer geleceği boyutu açısından da baba öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2:7,17$ P: $0,07<0,05$).

Tablo 5. Aktif Spor Yapma Değişkenine Göre Toplam Kariyer Geleceği ve Alt Boyutlarına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Kariyer İyimserliği	Spor yapıyor	182	270,67	49262,00	26723,00	-1,858	,06
	Spor yapmıyor	326	245,47	80024,00			
İş P. İ. Algılanan Bilgi	Spor yapıyor	182	267,77	48734,50	27250,50	-1,548	,12
	Spor yapmıyor	326	247,09	80551,50			
Toplam Kariyer Geleceği	Spor yapıyor	182	274,55	49968,00	26017,00	-2,301	,02*
	Spor yapmıyor	326	243,31	79318,00			

* p<.05

Tablo 5’de katılımcıların toplam kariyer geleceği ve alt boyutlarına ilişkin aktif spor yapma değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı Mann Whitney U Testi ile incelenmiştir. İnceleme sonucunda; Aktif Spor Yapma Değişkenine Göre Toplam Kariyer Geleceği ve Alt Boyut puan ortalamaları spor yapanların $\bar{X} = 274,55$, spor yapmayanların ise $\bar{X} = 243,31$ olarak elde edilmiştir. Toplam Kariyer Gelecek boyutu açısından spor yapıp yapmama değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur (U:26017, 0; p<0,05).

Tablo 6. “Boş Zamanlarınızı Nasıl Değerlendirirsiniz?” Değişkenine Göre Toplam Kariyer Geleceği ve Alt Boyutlarına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

		N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Fark
Kariyer İyimserliği	Fiziksel etkinliklere katılarak	35	208,31	5	12,39	,03*	1-2
	Sosyal etkinliklere katılarak	119	276,79				
	Kültürel etkinliklere katılarak	27	242,37				
	Tursitlik etkinliklere katılarak	28	205,73				
	Dinlenerenk	258	251,03				

İş P. İ. Algılanan Bilgi	Diğer	41	292,32				
	Fiziksel etkinliklere katılarak	35	255,19	5	5,02	,41	-
	Sosyal etkinliklere katılarak	119	269,76				
	Kültürel etkinliklere katılarak	27	258,89				
	Tursitlik etkinliklere katılarak	28	290,91				
	Dinlenerenk	258	246,79				
Toplam Kariyer Geleceği	Diğer	41	230,34				
	Fiziksel etkinliklere katılarak	35	224,99	5	6,65	,25	-
	Sosyal etkinliklere katılarak	119	278,04				
	Kültürel etkinliklere katılarak	27	238,35				
	Tursitlik etkinliklere katılarak	28	224,96				
	Dinlenerenk	258	250,05				
	Diğer	41	270,18				

* p<.05

Tablo 6’da katılımcıların toplam kariyer geleceği ve alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının boş zamanlarınızı nasıl değerlendirir siz değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı Kruskal-Wallis H testi ile incelenmiştir. İnceleme sonucunda; “Fiziksel etkinliklere katılarak” diyenlerin puan ortalaması $\bar{X} = 208,31$, “Sosyal etkinliklere katılarak” diyenlerin puan ortalaması $\bar{X} = 276,79$, “Kültürel etkinliklere katılarak” diyenlerin puan ortalaması $\bar{X} = 242,37$, “Tursitlik etkinliklere katılarak” diyenlerin puan ortalaması $\bar{X} = 205,73$, “Dinlenerenk” diyenlerin puan ortalaması $\bar{X} = 251,03$ ve “Diğer (T.V. İzleme, Maç Oynama vb.)” diyenlerin puan ortalaması $\bar{X} = 292,32$ olarak elde edilmiştir. Kariyer İyimserliği alt boyutu açısından “Boş Zamanlarınızı Nasıl Değerlendirir siz?” değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2:12,39$; p<0,05).

Tablo 7. “Boş Zamanlarınızı Değerlendirmekte Güçlük Çekiyor musunuz?” Değişkenine Göre Kariyer uyumluluğu Ölçeği Puanına Ait F testi sonuçları

		n	\bar{X}	Ss	Sd	F	p-Değeri	fark
Kariyer Uyumluluğu	Her zaman	46	35,45	6,32	505	3,26	,04*	1-3
	Bazen	309	37,65	6,26				
	Hiç bir zaman	153	38,16	6,49				

Tablo 7’de katılımcıların kariyer uyumluluğu kontrolü alt boyutları puanına ait ortalamalarının boş zamanlarınızı değerlendirmekte güçlük çekme değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı F-testi ile incelenmiştir. İnceleme sonucunda, her zaman güçlük çeken öğrencilerin puan ortalamaları $\bar{X} = 35,45$, bazen güçlük çeken öğrencilerin puan ortalamaları $\bar{X} = 37,65$, hiçbir zaman güçlük çekmeyen öğrencilerin puan ortalamaları ise $\bar{X} = 38,16$ olarak elde edilmiştir. Kariyer Uyumluluğu alt boyutu açısından “Boş Zamanlarınızı Değerlendirmekte Güçlük Çekiyor musunuz?” değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur (F:3,26; p<0,05).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Sonuçlar doğrultusunda, araştırma kapsamına alınan üniversite öğrencilerinin genel kariyer geleceği düzeyleri ile kariyer iyimserliği düzeyleri orta seviyede olduğu, iş piyasasına ilişkin algı bilgisi düzeyleri orta düzeyin üzerinde ve kariyer uyumluluğu düzeyi ise yüksek seviyede olduğu sonucuna varılmıştır. Bunun da öğrencilerin içinde bulunacağı kariyer değişimlerine ve karşılaşılabilecek zorlukları aşabilmeleri açısından kendilerine oldukça güven duymaları sebep olarak gösterilebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kariyer geleceği ve kariyer geleceği alt boyutları düzeyleri incelendiğinde; cinsiyet, yaş, gelir durumu ve anne eğitim durumu, spor yapma durumu ve boş zamanlarınız yeterli mi? değişkenleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Kalafat’ın (2014), yapmış olduğu çalışmaya göre cinsiyet, yaş ve anne eğitim durumları değişkenlerine göre anlamlı fark bulunamamıştır. Bu nedenle yapılan bu çalışmayla paralellik göstermediği anlaşılmaktadır.

Fakat öğrencilerin baba öğrenim durumu değişkenine göre genel kariyer geleceği ve kariyer geleceği alt boyutlarından kariyer iyimserliği boyutları açısından anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0.05). Buna göre babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin ortaokul ve lise mezunu olanlara göre oldukça kariyerleri konusunda iyimser oldukları, genel kariyer geleceği açısından yine babası ilkokul mezunu olan bireylerin ortaokul ve lise mezunu olanlara göre

kariyer geleceği açısından olumlu düşünceye sahiptirler. Bunun da nedeninin ilkököl mezunu olan babaların meslekle ilgili tüm inisiyatifleri çocuklarına bırakması, babanın eğitim seviyesi ile ilişkili olan ekonomik sıkıntıların çocuğı daha iyi bir kariyere teşvik etmesi öğrencide daha fazla güvene ve çalışmaya sevk ediyor olması bu durumun sebebi olarak açıklanabilir. Kalafat (2014), “Kariyer Geleceği Algısını Etkileyen Kişisel Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Model Çalışması” isimli çalışmasında baba eğitiminin kariyer geleceği açısından bir fark olmadığı sonucuna ulaşmış. Bu nedenle yapılan bu çalışmayla paralellik göstermediğı anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “spor yapma durumu” değişkenine göre genel kariyer geleceği boyutu açısından anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Buna göre spor yapan öğrencilerin spor yapmayanlara oranla genel kariyer gelecek düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. Bunun da nedenin sporun bedensel, fiziksel ve bilişsel gelişme olan etkisi olarak açıklanabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Boş zamanlarınızı nasıl değerlendirir siniz?” değişkenine göre kariyer iyimserliği alt boyutu açısından anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Buna göre sosyal etkinliklere katılan öğrencilerin fiziksel etkinliklere katılan öğrencilere oranla daha kariyerleri konusunda iyimser oldukları söylenebilir. Bunun da nedenin sosyalleşmenin kişiye yeni kişiler tanınmasını, yeni ortamlar görmesini ve yeni fikirler üretmesini sağlayan en önemli unsurlardan biri olarak açıklanabilir..

Araştırmaya katılan öğrencilerin “Boş zamanlarınızı değerlendirmekte güçlük çekiyor musunuz?” değişkenine göre kariyer uyumluluğı alt boyutu açısından anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Buna göre boş zamanlarını değerlendirmede hiçbir zaman zorluk çekmeyen öğrencilerin diğerlerine göre oldukça kariyer uyumluluğı konusunda pozitif bir düşünceye hakim oldukları sonucuna varılabilir. Bununda nedeni kendisine ait olan zamanı kaliteli değerlendiren bireyin kariyerine uygun daha huzurlu ve güvenli bir davranış içerisinde olacağını sebep olarak gösterebiliriz.

Yapılan literatür taramasında kariyer geleceği ve alt boyutlarıyla ile “boş zamanlarınızı nasıl değerlendirirsiniz?” ve “boş zamanlarınızı değerlendirmede güçlük çekiyor musunuz?” ve “Spor yapma durumu” değişkenleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma sayesinde bundan sonraki çalışmalara ışık tutacağına inanmaktayız.

KAYNAKÇA

- Anafarta, N. (2001). “Orta Düzey Yöneticilerin Kariyer Planlamasına Bireysel Perspektif”, Akdeniz Üniversitesi, İİBF Dergisi(İİBFD), Cilt(C.)1, Sayı (S.)2, s. 3.
- Aytaç, S. (2005). *Çalışma Yaşamında Kariyer Yönetimi Planlaması Geliştirilmesi Sorunları* (2. Baskı). Bursa: 4 Nokta Matbaacılık Ltd. Şti.
- Büyüköztürk,Ş.(2010). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Rottinghaus, P. J., Day, S. X., ve Borgen, F. H. (2005). The Career Futures Inventory: A Measure of Career-Related Adaptability and Optimism. *Journal of Career Assessment*, 13 (1) , 3-24.
- Kalafat, T. (2014). Kariyer geleceği algısını etkileyen kişisel faktörlerin Belirlenmesine yönelik bir model çalışması. Yayınlanmamış doktora tezi, eğitim bilimleri enstitüsü, ankara üniversitesi, Ankara.
- Kurtoğlu, E.(2010). Kariyer Yönetiminin Kamu Kurumlarının Etkinliği Üzerindeki Olası Sonuçlarının İncelenmesi ve Çorum Örneği, Hitit Üniversitesi(HU), SBE, YYLT, Çorum,s.67.

